

Valtiovarainministeriön lausuntopyyntö (VM138:00/2015, VM/1275/03.01.00/2016)

TYÖ- JA ELINKEINOMINISTERIÖN LAUSUNTO VALTION TALOUSARVIOSTA ANNETUN LAIN MUUTTAMISESTA

Esityksen sisältö

Valtiovarainministeriö on pyytänyt lausuntoa luonnoksesta hallituksen esitykseksi koskien valtion talousarviosta annetun lain muuttamista. Esityksellä toimeenpantaisiin hallitusohjelman toimenpide kirjanpitoyksiköiden kirjanpito- ja tilinpäätöstehtävien siirtämisestä kokonaisuudessaan Valtion talous- ja henkilöstöhallinnon palvelukeskuksen lakisääteiseksi tehtäväksi (hallitusohjelman liite 6. julkisen talouden välttämättömät sopeutustoimet, s. 32).

Esityksessä ehdotetaan, että Valtiokonttori määräisi ne valtion virastojen, laitosten ja talousarvion ulkopuolisten valtion rahastojen maksuliikkeen, kirjanpidon ja palkanlaskennan hoitamista ja tilinpäätöksen laatimista koskevat tehtävät, jotka hoidetaan keskitetysti.

Lausumat esityksestä

Tässä lausunnossa on otettu huomioon työ- ja elinkeinoministeriön hallinnonalaan kuuluvien Innovaatiorahoituskeskus Tekesin ja Geologian tutkimuskeskuksen lausunnot.

Esityksessä on otettu huomioon aiemmissa vaiheissa annettuja kommentteja. Valtiokonttorin määräysvalta keskitettyjen tehtävien hoitamisesta vahvistaa valtion taloushallinnon ohjausta ja tehtävien keskitetty hoitaminen yhdessä vastuunjakoa koskevan muutoksen myötä lisää tuottavuutta.

Valtiovarainministeriön esityksessä vastuunjakoa koskeva kohta (12 b §) jättää kuitenkin edelleen epäselväksi tehtävien asianmukaisen hoidon lopullisen vastuunjaon. Tekstin muotoilu jättää kirjanpitoyksiköille lopulli-

sen tarkastus – ja huolellisuusvastuun palvelukeskukselle vastuutettujen tehtävien osalta.

Lakiehdotuksessa todetaan, että virastoille jää vain vähäisiä tehtäviä tilinpäätöksen osalta. Tämä ei anna oikeaa kuvaa, sillä muun muassa valtuusseuranta sekä tarvittavien tietojen tuottaminen ja toimittaminen palvelukeskuksen laatimia tilinpäätöslaskelmia ja liitetietoja varten jäävät kirjanpitoyksiköille.

Lakiehdotuksen mukaan tilinpäätöslaskelmia ja niiden liitetietoja koskevan vastuun muuttuminen otettaisiin huomioon myös valtion talousarvioasetuksen (1243/1992) kirjanpitoyksikön tilinpäätöksen allekirjoittamista koskevissa säännöksissä siten, että kirjanpitoyksikön tilinpäätöksen koskien tilinpäätöslaskelmia allekirjoittaisi myös palvelukeskus. Tämä muutos tarkoittaisi sitä, että kirjanpitoyksikköjen tulisi tarkastaa palvelukeskuksen laatimat laskelmat ja liitteet ennen allekirjoituksia.

Esityksen taloudelliset vaikutukset

Pääministeri Juha Sipilän hallitusohjelman mukaan kirjanpitoyksiköissä olevasta kirjanpito henkilöstöstä (187 henkilötyövuotta vuonna 2011) siirretään palvelukeskukseen vähintään kaksi kolmasosaa.

Hallitusohjelmassa esitetyn arvion mukaan kirjanpitoyksiköistä siirtyisi tehtävänsiirron johdosta palvelukeskukseen noin 120 henkilötyövuotta. Ottaen huomioon valtion taloushallinnossa viime vuosien aikana tapahtuneet kehittämistoimenpiteet ja toteutuneet muutokset (esim. Kieku- järjestelmän käyttöönotto ja taloushallintotehtävien keskittäminen kirjanpitoyksiköissä) palvelukeskukseen siirtyvän henkilöstön määrän arvioidaan jäävän selkeästi hallitusohjelmassa arvioitua pienemmäksi, mahdollisesti noin 30- 50 henkilöksi. Hallitusohjelmassa arvioidaan kuitenkin uudistuksen säästövaikutukseksi hallituskauden aikana noin 60 henkilötyövuotta.

Valtiovarainministeriön esityksestä ei ilmene, että siinä olisi otettu huomioon tulevaa maakuntauudistusta ja sen merkittävää vaikutusta valtionhallintoon, kirjanpitoyksiköiden muodostamaan kokonaisuuteen ja palvelukeskuksen toimintaan sekä edelleen kirjanpito tehtävissä olevan henkilötyövuosimäärän merkittävään vähentymiseen.

Valtiovarainministeriön esityksen mukaan tehtävien siirrolla palvelukeskukseen syntyy säästöjä kirjanpitoyksiköiden osatyöpanoksiin, joita tehdään myös kirjanpitoyksiköiden substanssiyksiköissä, ja siksi kirjanpitoyksiköiltä edellytetään tämän johdosta aktiivisia toimenpiteitä kuten nykyistä voimakkaampaa automatisointiasteen nostamista sekä tehtävien uudelleenjärjestelyjä ja tämän huomioon ottamista tulevaisuuden rekrytoinneissa. Palvelukeskukselta tulisi myös edellyttää aktiivisia toimenpiteitä palvelutuotannon automatisointiasteen nostamiseksi ja tehtävien uudelleenjärjestelyn kehittämiseksi.

Uudistuksen säästöpotentiaaliksi on arvioitu hallituskaudella 4 miljoonaa euroa vuodesta 2019 alkaen. Säästöt otetaan huomioon valtion talousarviossa kirjanpitoyksiköiden tulevien vuosien toimintamenomäärärahojen mitoituksissa, mikä puolestaan pakottaa kirjanpitoyksiköt tekemään toimintansa ja koko organisaationsa osalta aktiivisesti kehittämistoimenpiteitä.

LIITTEET

Tekesin lausunto (22.8.2016)
Geologian tutkimuskeskuksen lausunto (23.8.2016)

Jari Gustafsson
kansliapäällikkö

Taina Vähimaa
talouspäällikkö

Vähimaa Taina TEM

Lähettäjä: Vieru Tuula (Tekes) [tuula.vieru@tekes.fi]
Lähetetty: 22. elokuuta 2016 10:38
Vastaanottaja: Vähimaa Taina TEM
Aihe: Talousarviolakiehdotus

Hei Taina,

tässäpä Tekesin kommentit:

Yleisesti voidaan todeta, että lakiehdotuksessa on otettu huomioon aiemmissa vaiheissa annettuja kommentteja ja se on mennyt parempaan suuntaan. Palvelukeskuksen ja viraston välisen vastuunjaon osalta jää kuitenkin edelleen epäselväksi, jääkö virastolle jonkinlainen valvontavelvollisuus palvelukeskukselle vastuutettujen toimintojen osalta. Tätä olisi syytä edelleen selkiyttää.

Lakiehdotuksessa todetaan, että virastolle jää vain vähäisiä tehtäviä tilinpäätöksen osalta. Tekesin osalta tämä ei anna oikeaa kuvaa, sillä valtuusseuranta ja siihen liittyvät tilinpäätöslaskelmat ovat joka tapauksessa jäämässä virastolle. Niitä ei voi pitää vähäisinä tehtävinä.

Lakiehdotuksen perusteluissa mainitaan, että myös palvelukeskus allekirjoittaisi tilinpäätöslaskelmia. Mikäli on tarkoitus, että palvelukeskus on vastuussa ko. laskelmista ja liitteistä, onko edelleen tarpeen, että kirjanpitoyksikkö allekirjoittaa myös palvelukeskuksen laatimat laskelmat ja liitteet? Tällöin kirjanpitoyksiköllä tosiasiallisesti säilyy vastuu niistä, mikä tarkoittaa sitä, että kirjanpitoyksikön pitää tarkistaa ne ennen allekirjoittamista.

Lisäksi on huomioitava, että toimintakertomus pitää sisällään tilinpäätöslaskelmien analysoinnin ja vastuu oikean ja riittävän kuvan antamisesta jää joka tapauksessa siltä osin kirjanpitoyksikölle. Tällöin laskelmat on myös kirjanpitoyksikössä tarkistettava ellei sitten selkeästi todeta, että mikäli analyysi tehdään palvelukeskuksen virheellisten laskelmien perusteella ja näin annetaan väärä kuva taloudesta, vastuu on palvelukeskuksella eikä virastolla.

t:Tuula

Tekes

Tuula Vieru
Talousjohtaja
Toiminnan tuki
Puh: 029 50 55518
GSM : 050 5577 518
tuula.vieru(at)tekes.fi

Innovaatorahoituskeskus Tekes
PL 69 (Kyllikinportti 2)
00101 Helsinki
Vaihe: 029 50 55000

HUOM! Tekes muuttaa 15.8.2016
Ruoholahteen Team Finland -taloon.
Uusi käyntiosoitteemme on
Porkkalankatu 1, 00180 Helsinki.
Muut yhteystietomme säilyvät
ennallaan.

Tekes verkossa: www.tekes.fi | [Tilaa uutiskirje](#) | [Twitter](#) | [LinkedIn](#) | [YouTube](#) | [Instagram](#) | [Facebook](#)

23.8.2016

TYÖ- JA ELINKEINOMINISTERIÖ
PL 32
00032 Valtioneuvosto

Geologian tutkimuskeskuksen lausunto luonnoksesta hallituksen esitykseksi valtion talousarviosta annetun lain muuttamiseksi

Esityksen pääasiallinen sisältö

Esityksessä ehdotetaan, että Valtiokonttori määräisi ne valtion virastojen, laitosten ja talousarvion ulkopuolisten valtion rahastojen maksuliikkeen, kirjanpidon ja palkanlaskennan hoitamista ja tilinpäätöksen laatimista koskevat tehtävät, jotka hoidetaan keskitetysti. Keskitettyjen tehtävien hoitamisesta vastaisi valtion talous- ja henkilöstöhallinnon palvelukeskus. Lakiin sisältyisi Valtiokonttorin määräämien maksuliike-, kirjanpito-, palkanlaskenta- ja tilinpäätöstehtävien keskitettyä hoitamista koskeva poikkeusmahdollisuus.

Geologian tutkimuskeskuksen kannanotto keskeisiin ehdotuksiin

Nykytilanteessa Valtion talousarviosta annetun lain perusteella kirjanpitoyksiköt vastaavat itse maksuliikkeestaan ja kirjanpidostaan sekä laativat itse tilinpäätöksen ja toimintakertomuksen. Palvelukeskusasetuksen mukaan palvelukeskuksen tehtävänä on tuottaa talous- ja henkilöstöhallinnon tuki- ja asiantuntijapalveluja palvelusopimusten mukaisesti. Vastuu em. tehtävien asianmukaisesta hoitamisesta on kuitenkin ollut kirjanpitoyksiköillä. Edellä kuvattu asetelma on käytännössä pakottanut kirjanpitoyksiköt tekemään päällekkäistä ja täydentävää tarkastustyötä, mikä on heikentänyt toimintojen tuottavuuden kehittymistä valtiolla kokonaisuutena.

Geologian tutkimuskeskuksen näkemyksen mukaan Valtiokonttorin määräysvalta keskitettyjen tehtävien hoitamisesta vahvistaa valtion taloushallinnon ohjausta ja tehtävien keskitetty hoitaminen yhdessä vastuunjakoja koskevan muutoksen myötä lisää tuottavuutta. Nyt kommentoitavana olevassa esityksessä vastuunjakoja koskeva ilmaisu jättää kuitenkin edelleen epäselväksi tehtävien asianmukaisen hoidon lopullisen vastuunjaon. Esityksen mukaisesti vastuu määräyksen perusteella keskitettyjen tehtävien asianmukaisesta hoidosta olisi palvelukeskuksella, mutta maksuliikkeestä-, kirjanpidosta-, palkanlaskennasta ja tilinpäätöstehtävistä kokonaisuutena vastaisi edelleen kirjanpitoyksikkö. Tämä muotoilu jättää lopullisen tarkastus- ja huolellisuusvastuun kirjanpitoyksikölle, jonka olisi edelleen jossain määrin jatkettava tarkastustehtäviä.

Esityksessä mainittu poikkeusmahdollisuus Valtiokonttorin yleisesti määräämästä tehtäväjaosta on tärkeää säilyttää lopullisessa laissa. Valtiokonttorin asema luvan myöntäjänä on kannatettava. Luvan myöntämiseen

23.8.2016

liittyvä kuulemismenettely on tärkeä ratkaisun lopullisen luonteen vuoksi. Poikkeamismahdollisuus tulisi olla myös osittainen, jolloin tehtävä- ja vastuunjako noudattaisi pääpiirteissään yleistä määräystä ja olisi poikkeava vain erikseen sovituilta osin.

Esityksen taloudelliset vaikutukset

Hallitusohjelman arvion mukaan tehtäväsiirron johdosta palvelukeskukseen siirtyisi noin 120 henkilötövuotta. Arviossa on ollut mukana myös kirjanpitoyksiköiden substanssiyksiköissä kyseisille prosesseille kohdennettu työaika. Tästä syystä todellinen siirtymä jäänee pienemmäksi, kuten esityksen yleisperusteluissa on mainittu. Geologian tutkimuskeskus pitää esitetty vastuunjako huomioiden tärkeänä ja johdonmukaisena, että virastokohtaisessa yt-prosessissa virasto itse määrittelee siirtyvän henkilöstön määrän, tehtäväjärjestelyt sekä mahdollisuudet automaatiotason nostoon perustoiminnan luonteen ja toimintaympäristön vaatimukset huomioiden.

Asian jatkovalmistelu

Asian jatkovalmistelussa on toivottavaa, että lain nojalla annettavista Valtiokonttorin määräyksistä järjestetään erillinen lausuntokierros. Tehtävien siirto kirjanpitoyksiköiltä palvelukeskukseen on Geologian tutkimuskeskuksen näkemyksen mukaan tarpeen toteuttaa porrastetusti palvelukeskuksen riittävän palvelukyvyn varmistamiseksi siirtohetkellä ja sen jälkeisessä tehostetun tuen vaiheessa.

Espoossa 23.8.2016

Geologian tutkimuskeskus

Jarmo Kohonen

johtaja

Terhi Sääskilähti

Terhi Sääskilähti

talouspäällikkö